

ת"פ (חיפה) 65177-08-23 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (חיפה) 65177-08-23 - מדינת ישראל נ' פלונישולם חיפה

ת"פ (חיפה) 65177-08-23

מדינת ישראל

נגד

פלוני

בית משפט השלום בחיפה

[29.09.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיאה טל תדמור-זמיר

פסק דין

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום שמייחס לו עבירות של איומים ותקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג) ומעובדותיו עולה כי ביום 20.4.23, בשעה שאינה ידועה למאשימה, תקף הנאשם את אשתו (להלן: "המתלוננת") בכך שתפס באזניה, ניער את ראשה וגרם לנפיחות ואודם באזניה. עוד עולה מהעובדות כי באותן נסיבות הנאשם איים על המתלוננת באומרו שאם תזמין משטרה, יהיה לה רע.

2. בדיון שנקבע למתן מענה לאישום ב"כ הנאשם טען כי הנאשם מוגדר כ"תשוש נפש" (הוצג מסמך) ומכאן התבקשה חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו.

ביום 2.7.24, כמענה לבקשה לקבל בעניינו של הנאשם חוות דעת פסיכיאטרית, הוגשה לבית המשפט "תעודת חדר מיון" שעליה חתום ד"ר יוסף ברגמן (להלן: "התעודה"). בתעודה צוין כי הנאשם מוכר למערכת הפסיכיאטרית ממעקב וטיפול פסיכוגריאטרי, מאובחן כלוקה בדמנטיה ומחשבות שווא פרנואידיות של בגידה וכי בתקופה האחרונה החלה התדרדרות ניכרת - הן בתפקוד הקוגניטיבי והן בתפקוד היומיומי שלו. ד"ר ברגמן, שבדק את הנאשם, ציין כי בהתאם לרמת התפקוד של הנאשם ניתן להגדירו כסיעודי וכי הוא אינו מתייחס לנעשה סביבו, אינו מתמצא בזמן, חסר תובנה למצבו ובעל שיפוט לקוי. עם זאת, ד"ר ברגמן ציין כי בהעדר שיתוף פעולה מצד הנאשם, לא ניתן להגיע למסקנה מגובשת בנוגע לכשירותו לעמוד לדין או בנוגע לאחריותו לביצוע העבירות וביקש להורות על הסתכלות בתנאי אשפוז.

3. לדיון ביום 9.7.24 הנאשם הגיע בכיסא גלגלים, בלוויית המתלוננת, ובא כוחו הפנה לתעודה וביקש להורות על הפסקת ההליכים נגדו. המאשימה מצדה התנגדה לבקשה וטענה כי התעודה אינה יכולה לשמש "חוות דעת" וממילא לא נקבע בה שהנאשם אינו כשיר לעמוד לדין.

בנסיבות, ולאחר שהובהר כי ד"ר ברגמן הוא הרופא המטפל בנאשם, ד"ר ברגמן התבקש להבהיר

- אם הנאשם יכול לשתף פעולה עם סנגורו, מבחין בין טוב ורע ומבין את התפקידים השונים בבית המשפט.
4. ביום 11.7.24 התקבל "מכתב הבהרה" מד"ר ברגמן, שבו צוין כי ביום 1.5.23 הנאשם נבדק במיין במרכז לבריאות הנפש 'מעלה הכרמל' ונמצא כי הוא במצב פסיכוכי דלוזיונאלי ומבטא מחשבות שווא של בגידה. מכאן ד"ר ברגמן הסיק שהתנהגותו העבריינית של הנאשם הוכתבה על ידי מחשבות שווא וכי הוא לא יכול היה להימנע מביצוע העבירה. לצד האמור, ד"ר ברגמן ציין כי התמונה הקלינית העכשווית של הנאשם היא של תהליך דמנטי קשה עם סימנים פסיכוכימיים כרוניים ופגיעה קשה בשיפוט, בשיקול הדעת ובבוחן המציאות. עוד צוין כי הן במועד ביצוע העבירה והן היום הנאשם אינו יכול להבחין בין טוב ורע ובין מותר ואסור, אינו מסוגל לשתף פעולה עם סנגורו או לקחת חלק בהליכים המשפטיים ואינו כשיר לעמוד לדין.
5. בדיון מיום 11.9.24 ב"כ הנאשם חזר על בקשתו להפסיק את ההליכים כנגד הנאשם. ב"כ המאשימה הסכים לקביעה שלפיה הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין מכח פגיעה או מחלה נפשית, והסכים להפסקת ההליכים נגדו, ברם ביקש לקבל מהפסיכיאטר המחוזי התייחסות לסוגיית המשך הטיפול בנאשם.
- המתלוננת, שהתייצבה אף היא לדיון, מסרה לבית המשפט כי הנאשם מתגורר בבית ולמעשה אינו יוצא מהמיטה במשך כל שעות היממה. עוד מסרה כי היא זו שמטפלת בנאשם, יחד עם מטפל נוסף, שמגיע ל-10 שעות שבועיות, כיוון שהנאשם חסר כוחות ואינו מתנייד, אלא באמצעות כיסא גלגלים.
- המתלוננת הוסיפה ומסרה שמצבו של הנאשם השתנה מאז האירוע מושא האישום בצורה קיצונית והוא מתדרדר במהירות.
6. לאחר שעיינתי בתעודה, במכתב הבהרה ושמעתי את טיעוני הצדדים, לרבות את דברי המתלוננת, באתי לכלל מסקנה כי יש להפסיק את ההליכים בעניינו של הנאשם, מבלי לצוות על טיפול כזה או אחר. אנמק.
- אכן, אין בספר החוקים התייחסות מפורשת לשאלת הפסקת ההליכים בעניינו של נאשם דמנטי ובמשך השנים בתי המשפט נחלקו בשאלה אם העניין חוסה תחת חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1981 (להלן: "החוק") או שמא הוא חוסה תחת חוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), התשכ"ט-1969.
- בע"פ 7535/17 הרב אליהו בקשי דורון נ' מדינת ישראל (25.5.21) הסוגיה נדונה בהרחבה ונקבע בדעת רוב כי נאשם שסובל מדמנציה יכול להיכנס בגדרי המונח "חולה נפש", כלשון סעיף 15(א) לחוק, במנותק מהשאלה אם הוא מציג תסמינים פסיכוכימיים וכי הבחירה בין שני המסלולים תיעשה בהתאם לנסיבות המקרה, תוך בחינת התשתית העובדתית והמקצועית ובהתאם להתרשמות בית המשפט מחוות הדעת שניתנה על ידי הגוף המקצועי (עמ' 23 לפסק הדין).
7. בעניינו, כאמור, ב"כ הצדדים מסכימים כי עניינו של הנאשם חוסה תחת חוק טיפול בחולי נפש וכי יש להפסיק את ההליכים נגדו מכח סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 וסעיף 15 (א) לחוק.

סעיף 15 (א) לחוק קובע: "הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה, רשאי בית המשפט לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים או יקבל טיפול מרפאתי; החליט בית המשפט לברר את אשמתו של הנאשם לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי), יהיה הצו שניתן כאמור בר-תוקף עד תום הברור, ומשתם או נפסק הברור והנאשם לא זוכה - יחליט בית המשפט בשאלת האשפוז או הטיפול המרפאתי".

היינו, משמצא בית המשפט כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, רשאי הוא לצוות כי הנאשם יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי. רשאי, ולא חייב - להבדיל ממקרה שבו נקבע כי הנאשם היה חולה בשעת מעשה העבירה והוא אינו בר עונשין, שאז אין לבית המשפט שיקול דעת אם לצוות על המשך טיפול אם לאו (ראו לשון סעיף 15 (ב) לחוק).
8. בענייננו, הנאשם מאובחן כסובל מדמנציה ונמצא בתהליך של התדרדרות, עד כי בתוך שנה וחצי, הוא הפך מאדם שמתפקד ומתנייד בכוחות עצמו לאדם סיעודי, שאינו יוצא מהמיטה וזקוק לעזרה בכל פעולות היומיום. המתלוננת היא שמשמשת אפוטרופוס לנאשם, אחראית על הטיפול התרופתי שהוא נוטל ולמעשה משמשת מטפלת עיקרית שלו. במצב הדברים, כפי שהוא מקבל ביטוי בתעודה, במכתב ההבהרה ובדברי המתלוננת עצמה, לא שוכנעתי שקיים סיכון מצד הנאשם כלפי המתלוננת, ודאי שלא כלפי הציבור בכללותו. כך גם לא שוכנעתי כי יש צורך במתן צו כדי לוודא שהנאשם מקבל טיפול. למעשה המתלוננת היא שאמונה על מתן הטיפול שהותווה לנאשם וברי כי יש לה אינטרס שהוא יקבלו.

9. לאור כל האמור, בהעדר מחלוקת כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, בהתאם לסמכותי לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, אני מורה על הפסקת ההליכים נגד הנאשם בתיק זה. זכות ערעור כחוק.

המזכירות תשלח לצדדים העתק פסק הדין ותסגור את התיק.
ניתן היום, כ"ו אלול תשפ"ד, 29 ספטמבר 2024, בהעדר הצדדים.